

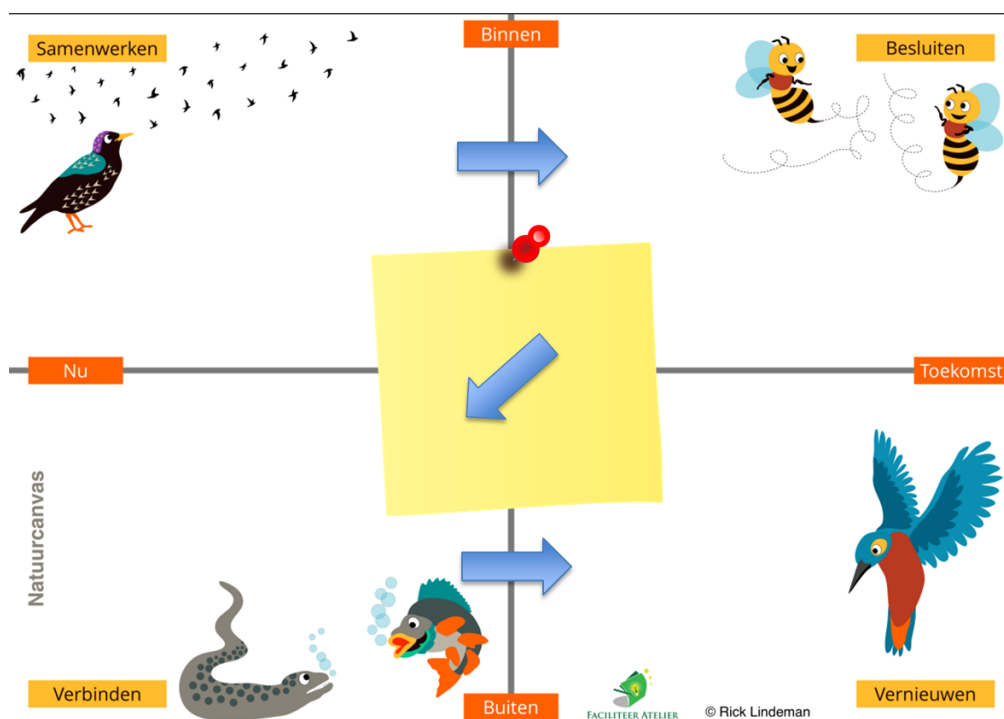
Het Natuurcanvas Hulpvragen

Haal het meeste uit het Canvas!

Op de volgende pagina's staan een aantal vragen die je als begeleider van een *natuurcanvas* sessie kan stellen. Het zijn vragen die je helpen het thema concreet te maken. Soms verwijzen ze naar het boek, maar ze zijn ook zonder te gebruiken.

In het Stappenplan dat ook te downloaden is op hetnatuurcanvas.nl staat hoe je een sessie op kan zetten, en een aantal draaiboeken. Hierin zie je verschillende manieren om deze vragen te gebruiken.

Het is handig om te beginnen met een geeltje in het midden met het onderwerp. Handig is om met samenwerken te beginnen, dan besluiten of verbinden, en tenslotte vernieuwen.



Besluiten

In dit kwadrant stellen we vragen over hoe we eigenlijk tot belangrijke besluiten komen in onze organisaties.

Het thema besluiten kwam vooral ter sprake in het boek, toen we in hoofdstuk twee keken naar de bijen. We zagen hoe deze in een zwerm onderzochten wat de beste vestigingsplek voor hun volk was: alle opties werden goed afgewogen en veel bijen betrokken.

In hoofdstuk zes keken we naar de omstandigheden waarop mensen besluiten maken. Hun reptielenbreinen worden beïnvloed door externe factoren als de omgeving en boodschappen van buiten.



A. Kijkend naar de bijen:

1. Weke verkenners sturen we uit die de belangrijkste opties goed onderzoeken?
2. Welke vrijheid hebben we in de keuzes die we make; welke rol speelt de koningin?
3. Krijgen de opties voldoende nieuwe steun, of blijven ze gehandhaafd omdat ze het stokpaardje van iemand zijn?
4. Welk belang hebben de aanbengers van de opties? Hoe sluit dit aan bij belang dat het collectief (de zwerm) het goede besluit neemt; of vooral een belang in hun eigen optie?
5. Is er een quorum toe te passen om de besluiten snel te nemen, of is er consensus vereist?

B. Is er bij het nemen van besluiten aan ons reptielenbrein gedacht: voelen de deelnemers zich veilig en gehoord, is er de juiste locatie voor belangrijke besluiten, en ruimte in het programma om de informatie te verwerken? Helpt een externe facilitator om het proces te leiden?

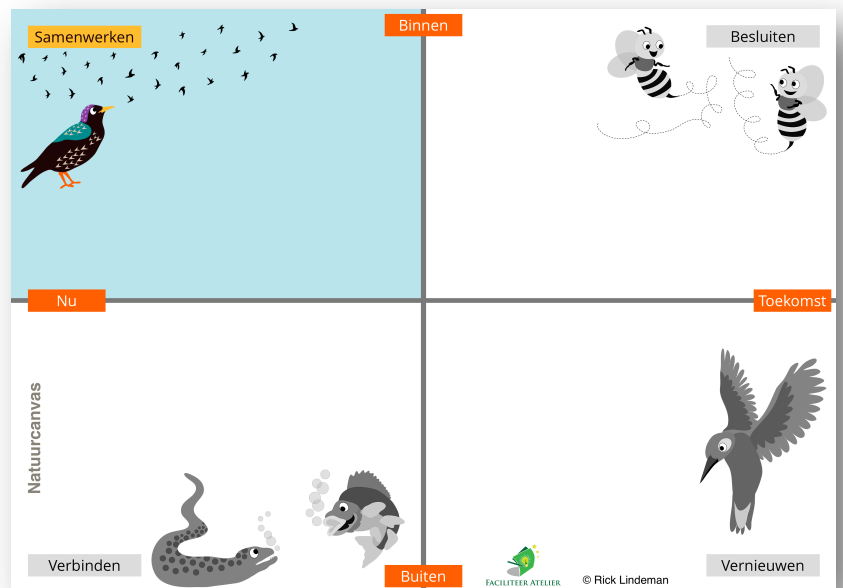
C. Hoe wordt er voor gezorgd dat de opties gelijkwaardig worden besproken; ,Wat zat er in de vraag dat ons tot een bepaalde keuze verleidde? Het menselijk brein is immers op die manier te beïnvloeden.

Samenwerken

Voor het onderdeel samenwerken halen we voornamelijk lessen uit hoofdstuk drie. Hierin is gekeken naar hiërarchie bij apen, samenwerking tussen stokstaartjes en zwermen van spreeuwen. Maar het gaat er ook om van elkaar te leren, zoals mieren die sporen achterlaten.

Dit kwadrant gaat dus over de samenwerking in een team of afdeling. In dit thema is het goed met elkaar de volgende vragen door te nemen

In het boek worden verschillende type bazen behandeld zoals een alpha-aap of meer een matriarchale leider.

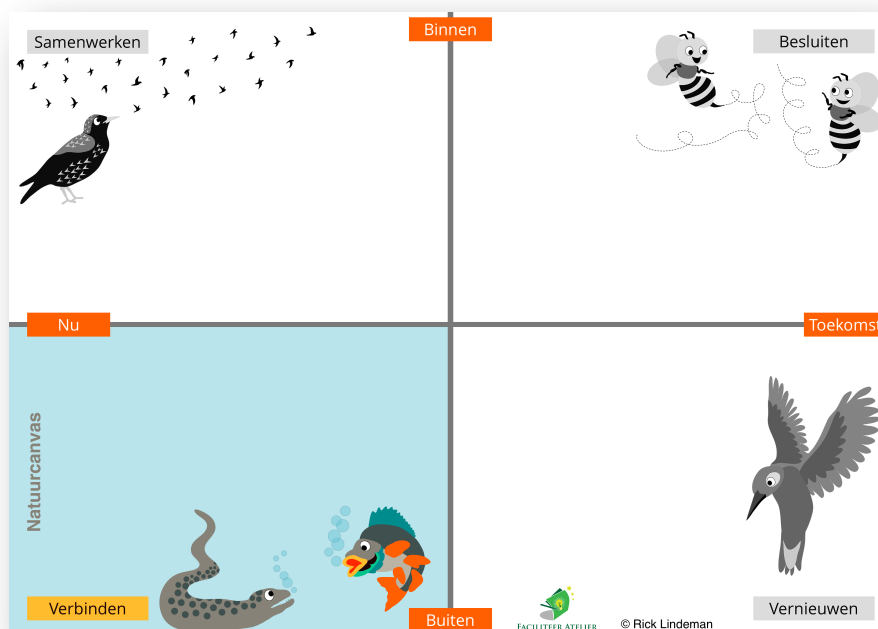


- A. Weet je hoe de hiërarchie hier werkt? Welke type aap hebben we eigenlijk als manager. Een echte alpha-aap of meer een matriarchale leider? En wat heeft dat voor effect op onze samenwerking?
- B. Hoe is de pikorde in de afdeling geregeld? Weten we net als de kippen precies hoe die zit, en op welke kenmerken maken we die orde eigenlijk?
- C. Wat hebben we in deze organisatie eigenlijk voor elkaar over? Zijn we in staat als stokstaartjes een taak in te vullen als individu terwijl het belang vooral collectief is? Wat hebben we voor elkaar over?
- D. Werken we op basis van een paar simpele principes, en hebben de vrijheid dan zelf te opereren, als de spreeuwen in de zwerm, of hebben we van bovenaf oplegde protocollen? Hoeveel autonomie hebben we in ons opereren? Rapporteren we bovendien over de goede zaken, of wordt ons werk door de indicatoren geregeld? Hebben onze subteams als de bladsnijmieren voldoende mandaat in de kleine teams?
- E. Werken we op basis van pull-factoren (zoals kippen die pas vruchtbaar worden als het andere geslacht in de buurt is, vruchten die groeien als vogels kleintjes hebben of onze spijsvertering waar de maag op tijd een seintje geeft aan de darmen), of maken we een voorraad die tot verspillingen leidt?
- F. Worden ideeën gedocumenteerd, zoals de mieren die hun sporen achterlaten, of vindt iedereen alles steeds opnieuw uit?

Verbinden

In dit kwadrant kijken we hoe de afdeling samenwerkt met andere afdelingen en partners, In hoofdstuk vier zagen we hoe planten en dieren samenwerken met ander soorten. Als team is het belangrijk om goed verbonden te zijn binnen de eigen organisatie en daarbuiten. Om dat te bekijken kun je elkaar de volgende vragen stellen:

- A. In de planten- en schimmelwereld hebben we gezien dat ze met andere organismen samenwerken door een *rizoom* en het *wood wide web*. Op welke manier is onze afdeling verbonden met andere organisaties? Welke andere 'bomen' zijn van belang voor onze verbindingen? Zijn er 'orchideeën' die energie uit de verbinding zuigen? Of zelfs walnootbomen die vergif in de verbindingen brengen?
- B. Het rizoom zorgt ervoor dat we op een andere manier naar onze sturing naar buiten kunnen kijken. Op welke manier gebruiken we de energie van andere partijen voor onze doelstellingen of proberen we alles vanuit onze eigen boom te regelen? Hoe activeren we de andere organismen in het netwerk?
- C. We hebben gezien hoe de murene en de baars samenwerken over de grenzen. Eigenlijk zijn het heel andere soorten. Toch bereiken ze samen meer. Is er een murene in onze omgeving waarmee we kunnen samenwerken (een universiteit, een consultant, een overheid?)
- D. Hebben we onze eigen niche gevonden zoals diverse soorten mezen? Of zijn we actief in een omgeving waar veel dezelfde concurrerende vogels wonen?



Vernieuwen

In dit kwadrant kijken we naar de vragen die je kunt stellen als je producten of processen gaat vernieuwen in je organisatie. In hoofdstuk vijf over ijsvogels zagen we hoe ontwerpen uit de natuur ter inspiratie kunnen dienen en welke processen daar onder ten grondslag liggen. Ook zagen we hoe samenwerkingsprocessen binnen complexe ecosystemen zorgen voor behoud op lange termijn door het gebruiken van feedbackloops. De mieren leerden ons in hoofdstuk drie dat er ook ruimte voor innovatie moet worden gecreëerd.

- A. Hoe houden we bij de ontwikkeling van nieuwe producten rekening met het reptielenbrein van de doelgroep? Hoe is hun behoefte?
- B. Welke mogelijkheden en oplossingen die dieren of de evolutie hebben verzonnen gebruiken voor onze productvernieuwing?
- C. Hoe kunnen we zwermintelligentie toepassen bij het ontdekken van nieuwe zaken zoals de mieren dat doen? Gebruiken we bijvoorbeeld crowdsourcing of big data om te zien waar trends heengaan?
- D. Welke feedbackloops hebben we ingebouwd zoals de bloemen in de alpenweide, waardoor elke generatie beter wordt?
- E. Falen in de natuur is de basis van de evolutie (fail fast, fail often).. Het beter zijn dan de andere mutatie zorgt voor de natuurlijke selectie. Hoe gaan wij met mislukkingen om?
- F. Welke ruimte gebruiken we als ruimte nodig hebben voor innovatie, zoals in de stad van de mieren? Deze hebben speciale ruimtes waar andere organismen wonen.

